

Nilak A/S-imit Ukiuni arlalinni ilisimatuussutsikkut
paasisat tunngavigalugit imigassaq pillugu
politikkimut innersuussutitut tusarniaanermut
akissuteqaat

Imarisai

Isummat tamanut tunngasut	3
Nilak A/S inassuteqaatit aalajangersimasunut oqaaseqaatissaqarpoq.	4
Inassuteqaat 1: Imigassamik aalakoornartortalimmik kisermaassineq pisortanit pigineqartoq eqqunneqarli.....	4
Inassuteqaat 2: Ilisimasalinnik akuersissutit.....	4
Inassuteqaat 3: Tuniniaanermut piffissaliussat killilersorneqarneri	6
Inassuseqat 4: Ukiunik killiliineq 21-nut ukiulinnut qaffanneqarli.....	8
Inassuteqaat 5: Nittarsaassinissamut inerteqquteqarneq.....	8
Inassuteqaat 6: Akikinnerpaaffiliinissaq siunertaralugu akinik misissuineq	10
Inassuteqaat 8: Akitsuutiniq ukiumoortumik nalimmassaaneq.....	10
Inassuteqaat 15: Allagartalersuutit peqqissutsimut tunngasunik paasissutissartallit	11
Oqaaseqaatit nalinginnaasut.....	13
Naggasiilluni oqaaseqaatit	13

Isummat tamanut tunngasut

Nuuk ulloq 4/1 2025

Ilisimatuussutsikkut paasisat tunngavigalugit imigassamut attuumassutillit inuiaqatigiinnut ajoqusiisartut annikillisinniarlugit periuseq pingaaruteqartoq akuersaarparput. Meeqqat pisinnaatitaaffii aamma innuttaasut peqqissuunissanut ataatsimut isigalugit qiteritinneqartut nuannaartunarpoq. Suliniutit inassuteqaatillu amerlanerpaartai unammillernarsorivavut. Tamanna nunatsinni inuiaqatigiinni imigassamik atuineq eqqarsaatigigaanni ukiut ingerlaneranni annikilliarternikuvoq, inassuseqaatillu ilai ajortumik kinguneqartitsisinnaasut iluamik isiginngiivillugit ingasaallugu qisuarujuusuartutut ipput.

Imigassamik aalakoornartortalinnik imernej navianartuusoq inassuteqaatini isummereersimasutut tunngaveqartutut isigaarput. Ajornartorsiummut assigiinngisitaartumik suliniutigineqarnissaa ingerlateqqikkusupparput. Sunaluunniit soqutiginarsarlugu ukiuni tusindilippassuarni mikiarsarneqaraangami mamaa ineriartorlunilu mamarsarluagaasarpoq, sivilisuumillu piusinnaalluni kiisalu nuannaartitsilluni mamarsartitsillunilu qanilaartitsisinnaasarpoq. Kisianni ingasaassilluni atuigaanni, soorlu allanut aamma ingasaassisoqaraangat, ajoqutaasinnaasarpoq.

Inassuteqaatit pineqartut amerlanerit WHO-p siunnersuusiavai. Tamanna nersortariaqarpoq, kisianni piviusut eqqarsaatigineqartariaqarput nunarput nunanut allanut sanilliullugu imigassaq pillugu inatsisaat sukangasorujussooreerput. Imigassat aalakoornartortallit kiisalu tuniniaaneq imigassartortitsisarnerlu killilersugaareerlutik akii nunarsuarmioqatitsinnut sanilliullugu akisunerpaat ilaanneereerput.

Ersiutit aamma katsorsartinnermut peqqutit immikkoortinneqartariaqarput. Inassuteqaatit suliniutinik imigassartaqanngitsumik ataatsimoorfinnik, paasissutissiinerit pinaveersaartitsinermillu sulianik imaqarpoq tamannalu suliniutaalluarpoq. Kisianni inassuteqaatit ilai inuit kiffaanngissusaanik, suliffeqarfiit niuernermit killilersugaannginnermi pisinnaatitsinerannut kiisalu isertitaqarnissaannut killiliipput.

Nilak A/S inassuteqaatit aalajangersimasunut oqaaseqaatissaqarpoq.

Inassuteqaat 1: Imigassamik aalakoornartortalimmik kismaassineq pisortanit pigineqartoq eqqunneqarli

Imigassamik aalakoornartortalimmik kismaassineq pisortanit pigineqartumik atulersitsinissaq siunnersuut ersarissuuvoq. Siunnersuut una piffissami pissusissamisuunngilaq kismaassinermiit nooqqajaasuuvoq. Makkua unammillernartutut isigaavut:

1. **Sunniutit upernarsaatillit amigaatigineqartut:** Suliniut piffissami 2017-2018 misilittakkat malillugit ersarissumik inerineqartitsinngilaq. Kismaassinernup qanoq ajornartorsiutit pioereersut pillugit inatsisit atuuttuniit sunniuteqartiginissaa erseqqissuunngilaq. Coronap nalaani imigassamik aalakoornartortalinnik tuniniaaneq matuneqarnerata nalaani sioraasat qapuaqqallu pisiniarfinni amigaatigineqartut eqqaamaqquneqarpoq. Piffissami tassami angerlarsimaffimmi immiortarnerit takussutissartaqanngitsumik naatsorsuutigineqarpoq qaffariarsimasut.
2. **Niuertarfinnut kinguner:** Iliuutsit taakku niuertarfiit aningaasatigut annaasaqartitsissapput tamannalu pisiniarfiit allani akinik qaffaatitsinerini kinguneqarsinnaalluni. Inuiaqatigiit aningaasaqarnikkut kinguneqartitsisinnaaneranut kingunerisassanik naatsorsuinerit paasisimanissaat pisariaqarpoq.
3. **Nakkutilliineq nalunaarsuinerlu:** Imigassaarniarnerinut nalunaarsuinerinut siunnersuut nammineq inuuneqarnissaa aamma inuttullu isumannaatsuunermut apeqquaqalersitsivoq. Tamanna inummik kanngunarsaanngikkaluarluni qanoq atuutsinneqalissanerpoq ersarinngilaq. Imaluunniit qangaanerusutut killilersuilluni aalakoornartunik pisiniartarnek atuutlernissaa eqqarsaatigineqarnerpa.
4. **Sulisut sungiusarluarnikut:** Massakkut inatsimmit atuuttumi sulisut imigassamik aalakoornartortalimmik tuniniaasartut tamarmik taakkununga attuumassusilimmit pikkorissarnikuupput. Suut suliniutit atulersinneqarnissaannut kissaatigineqarnerisat ersarinngilaq.

Suliniummik naammaginnartumik malittarisassalimmik inatsisit atuuttut malillugit sanasoqassasoq siunnersuutigaarput.

Inassuteqaat 2: Ilisimasalinnik akuersissutit

Ilisimasalinnik akuersissutinik sanasoqarnissaanik siunnersuut isumatsialaavoq. Maluginiagassaq:

1. **Akuersissuteqartarnermut aalajangiisartut:** Massakkut periaaseq, kommunalbestyrelsit tusarniaanerup kingorna politiinit qatserisartuniillu aningaasaliissutininik pisarnerat nalinginnaasuunngilaq.

2. **Inuussutissarsiortut ilanngunneqartariaqarput:** Inuussutissarsiut illuatungeriinni aalajangiinerit nalinginnaasuunissaat qulakkeerniarlugu ilaatinneqassapput, taakkuummatami aalajangeqataasinnaanermut naammasseqataasinnaasut.
3. **Sumiiffiit sassaallerfiusartut isumannaannissai:** Baarit imigassanik nioqquteqarsinnaanermut sassaallersinnaanermullu akuersissummi tunineqarnissamut atatillugu tusarniaaffiginninnissamut ilaasassapput. Taamaalilluni sumiiffinni sassaalliisarneq isumannaatsumik ingerlanissaa qulakkeerneqarsinnaassaaq.

Siunnersuutigaarpullu periutsit pioreersut nalilersorneqarlutillu inuuniarnikkullu mianerinninnerit allisinnegassasut, aaqqissuussinerit allanillu pisariaqanngitsunik nutaanik pilersitsisoqanngikkaluarluni.

Inassuteqaat 3: Tuniniaanermut piffissaliussat killilersorneqarneri

Arfininngornikkut imigassanik tuniniaasarneq inerteqqutinngornissaa aamma sassaalliisarnermullu piffissaliussaq killilernissaa arlalinnik ajoqutai peqquteqarsinnaapput:

1. **Angerlarsimaffinni kinguaassiuutitigut pinerluutit:** Kinguaassiuutitigut pinerluutit angerlarsimaffinni pinerusartut
- ingammik sumiiffiit imigassartortitsiffiit matoreernerisa kingorna. Taamaattorli imigassartortitsisarnernup piffissaa killilerneqarnissaa inassutigineqarpoq. Inuinnarni fiisterfiusut aqunneqarsinnaajunnaarnerini tamanna aarlerinaateqarnerulersitsissaaq-.
2. **Ikiaroornartut sakkortunerit angerlarsimaffinni:** Unnuami illoqarfimmiinnermi ikiaroornartut sakkortuut amerlatsittut misigilluarpavut. Tamannalu angerlarsimaffinni aqunneqarsinnaanngitsuni erngunnermi tamakku atorneqarnissaannut nalinginnaasunngortitsisinnaapput.
3. **Inuunermik kiffaanngissuseqarnermik akuliunneq:** Tuniniaanermut aamma imigassartortitsinermullu piffissakillisitsineq inuup toqqaanissaannik kiffaanngissusianik killilersueqataasussaavoq.
4. **Sassaalliisarfiit isertitassaminnik assaasaqarnerat:** Siunnersuutigineqartut sutorniartarfiit isertitassaannik annaasaqartitsissaaq taamaammat suliffeqarfiit ilaat matunissaat ilimagineqassaaq.
5. **Kulturikkut susassaqarnermik killiliineq:** Tusarnaartitsinerit assigisaanullu atatillugit akilersinnaanerat annikillerujussuassaaq, aamma kulturikkut susassaqartitsinernut ikilisaataasinnaasoq ilimagineqassaaq.

6. **Suliffeqarfimmik annaasaqarneq:** Imigassallernerit killilersorneqalernissaannut siunnersuut neriniartarfinni sulisut imminnut pilersorsinnaanerit ilungersunarsissaaq. Sulisut tiimii annikillingaatsiassapput.
7. **Nalimmassarneqanngitsunik tuniniaanerup qaffannissaa aarlerinernerulissaaq:**
Killilersuinerup nalimmassagaanngitsumik inerteqqussutini
tuniaasoqarnerulersitsisinnaavoq tamannalu aqukkuminaallunilu
nalimmassaruminaassinnaavoq. Kiisalu ilaatigut ikiaroornartunik sakkortuunik
tuniaanerulertoqarnissaa aarlerinartoqarsinnaavoq.

8. **Tuniniaanermi sassaalliuksinermilu piffissaliussa q killilersugaareerput:** Nunarput nunanut allanut sanilliullugu tuniniaanermi sassaalliuksinermilu piffissaliussa q killilersugaareerpoq. Tamannalu naalagaaniarpallaartutut isikkoqarpoq

Ammasarfiit avataanni unioqqutitsilluni tuniniaanermut suliniut allineqarnissaa siunnersuutigaarput. Kiisalu unioqqutitsilluni ikiaroornartunut suliniuteqarneq anguniarneqassasoq siunnersuutigaarputtaaq.

Inassuseqat 4: Ukiunik killiliineq 21-nut ukiulinnut qaffanneqarli

Inuusuttut imminut pilersornissaannut periarfissaat aalajangiisinnaassusaannullu siunnersuut tamanna iliusiuvoq annertoq.

1. **Nammieersinnaassusiagaaneq:** Siunnersuut inuusuttunut 18-21-llu akornanni ukiulinnut nammieersinnaassusiagaaneruvoq. Tassa isumaqarpoq, inuusuttut taakku akornanni ukiullit pinerluttunngortitsisaarutaasoq tassami pinngoqqaatigalugu ineriartornerminni killissaminnik misileraaleruttoffiisa nalaanniikkamik.
2. **Inuusuttut imminut pilersorsinnaanerannut periarfissaq:** Saqisut aamma ukiunik qaffaanermi pineqarnissaat ilimagissallugu nalinginnaasuvoq. Neriniartarfiutilinni sulisut nalinginnaasumik inuusuttuupput ilinniartut, ilinniagaqarnermusiat saniatigut isertitaqarusuttut. Inuusuttut imminut pilersornissaannut periarfissamik arsaarneqassapput, amerlanertigut suliffigisinnaasaannut periarfissat amerlanerpaartaat ilinniartimminni tiimeqarnerini pisarput.
3. **Ukiukitsut akornanni imigassamik atuineq:** Massakkut tuniniaasarnermi killilersuutit iluaqutaavallaanngillat tamannalu ukiunik qaffaasoqaraluarpat allanngorunnangilaq.

Taamaammat massakkut malittarisassat aaqqinneqarnissai innersuussutiginarpoq.

Inassuteqaat 5: Nittarsaassinissamut inerteqquteqarneq

Una "taakku aapakaat pingasut" (ajortumik takusaqanngitsoq, tusaasaqanngitsoq oqaaseqanngitsorlu) periaaseq inatsimmik 2017-imi atulersinneqartumut 2019-imilu atorunnaarsinneqartumut uteqqiineruvoq.

1. **Inuusuttunut killilimmik sunniuteqarneq:** Ullutsinni inuusuttut kinguaariit utoqqaanerusutut tusagassiutit nalinginnaasut atorujussuanngilaat. Kisianni inuit nittartakkatigut attaveqaatigiittarfii nunani tamalaaniit ingerlatseqatigiiffinit ingerlanneqartunik atuipput. Tamakku inerteqquteqarnermut ilanngummata

inassuteqaatit killilimmik sunniuteqassapput.

2. **Inatsit pimoorussinngitsut:** Siornatigut inatsit killilimmik atuunnikoq atorunnaarsinneqarnikuusorlu atuutsileqqinnissaa pimoorussinnginneruvoq.
3. **Imigassanik aalakoornartulinnik akeqanngitsumik agguaaneq:** Una akuersissutilinnut qaaqqusisumut assigisaanullu matoqqasumik eqimattanut qaaqqusisinnaajunnaassaaq.

2017-imi 2019-inimilu allannguutit misilittagaqarfigalugit inassuteqaatit uunga atunnginnissaat siunnersuutigaarput.

Inassuteqaat 6: Akikinnerpaaffiliinissaq siunertaralugu akinik misissuineq

Inassuteqaat akikinnerpaaffiliinissaq atuunnera inuussutissarsiutilinnut ajoqutaareerpoq

1. **Niuerneq:** Inassuteqaat suliffeqarfiit niuernissaminnut pisinnaatitaaffiat killilersuivoq.
2. **Akinik qaffaaneq:** Inuiaqatigiinni pissakinnerusut eqqarsaatigalugit akinik qaffaaniarneq misissoqqinneqassaaq, taakkuummatami ulluinnarni nioqqutissanik akissaaruteriaannaat.

Inassuteqaat kissaatigineqartutut sunniuteqassanersoq misissorluarnissaa siunnersuutigaarput. Kiisalu suliffeqarfiit nammineq nioqqutissat akiinik toqqaatinneqarnissaat.

Inassuteqaat 8: Akitsuutininik ukiumoortumik nalimmassaaneq

Siunnersuut imigassanut aalakoornartortalinnut akitsuutigineqartut qaffasereerput tamannalu ajoqutaareerpoq.

1. **Ukiumoortumik nalimmassaaneq:** Akit akiitsuutitaqanngitsut aningaasaqarnikkut inorsareerput aamma aningaasallu naleerukkiartornerannut qaffaaqataapput. Akiitsuutit qaffasinnerinut procentia ukiukkaarlugit aaqqinneqartarnera nioqqutissaq nioqqutissanut allanut sanilliullugu akisuninngortissinnaaneranut peqqutaavoq.
2. **Akiitsuutit:** Nunatsinni aalakoornartup akitsuutitaa nunarsuarmioqatitsinnut sanilliullugu qaffasinnerpaat nalaanniippoq. Taamaammat akinik naleqqussaaneq missingersornissaa ilungersunarsinnaavoq.

Massakkut akiitsuutit atuunnarnissaat innersuunnarpoq.

Inassuteqaat 15: Allagartalersuutit peqqissutsimut tunngasunik paasissutissartallit

Siunnersuut nioqqutissat eqqunneqartartunut sanilliullugu ajoqutaareerpoq aamma nioqqutissanik aalajangersimasunik tuniniaaneq ajortumik sunnersinnaavaa.

1. Tunisassat immikkuullarissut aamma eqqussuisut: Nunarput niuerfiuvoq mikisoq, taamaammat tunisassiortut tunisassiaat immikkuullarittumik ilisarnaasernissaannut ajornakusoortumik sunnerniarnera ajornassasoq ilimagineqassaaq. Tunisassiat amerlasuut suliarinissaannut ajornakusoortitsilissaaq. Eqqussuineq annikinnerusoq kiisalu nioqqutissat immikkuullarissut:

2. Immiaaqqat: Immiaaqqat kuutsitsivinniittut allagartalerinissaat ilanngunneqassanngillat allagartalersuutip angissusaa peqqutaalluni.

Ingasattajaarluni imigassartornerup ajoqutaasinnaaneranut paasissutissat amerlisarnissaat siunnersuutigaarput. Kisianni periusinut naleqqunnerusunik atuutilersinneqartariaqarput, tassani tunisassat ataasiakkaat immikkut allagartalinngikkaluarlugit.

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

Suleqatigiinneq: Suleqatigiinneq qitiusoq isumaqataavugut, kisianni politikki ilusilersorneqarnerani nammineq inuussutissarsiutillit

ilaatinneqarsimannginneri assortuunnarpoq ilutigisaanillu atuutsitsilernissamut peqataassasut ilimagineqarluni. Nammineq inuussutissarsiutillit periusermi ilaatinneqassasut siunnersuutigaarput, taakku nalunngisaat atorlugit suliasat naammassineqarsinnaammata.

Uppernarsaatit aamma misilittagaqarnermilu periutsit: Ilisimatusarnermik atukkat naleqqunnerarlugillu malinnerarpaat kisianni atortuni innersuussutini allanneqarsimavoq ilimagineqartut piumasaqaatinilu amerlasuut inassutigineqartuni inerniliinerni peqqutaasut inassuteqaatit ilisimatusarnikkut takussutissatut piumasaqaataanerarpaat.

Peqataatitsineq: Inuiaqatigiit ilaatinnessaanut kissaatigineqartoq, linkimiittoq www.paarisa.gl takussutissatut atorneqartoq tusarniaatitsinerup annerpaartaani iluaqutaasimanngitsoq ilanngunneqarmat ajornartorsiutitut pivusorsiunnginnermillu takutitsivoq. Sulisuvut amerlanerit apersuiffiit atorlugit misissuititsinermi peqataasinnaasimanngillat, internetikkut misissuinermi peqataareersimasutut allaqqanera peqqutaalluni.

Naggasiilluni oqaaseqaatit

Suliniummumt nersorparput aamma siunissamilu siunnersuutissat kisianni inassuteqaatit ukunani nukittorsarneqassasoq kajumissaarutigaarput:

1. Sunniutit takussutissartallit aamma kingunissat aalajangersimasut naatsorsorneqarneri qiteritinneqassasut.
2. Soqutiginnittut allat ilaatinneqassasut soorlu inuussutissarsiutillit.
3. Inuup nammineq inuuneqarnissaa kiisalu toqqaasinnaasinnaanut pisinnaatitaaffii qiteritinneqassasut.
4. Suleriuseq inatsisit, qaffaanerit inuullu kiffaanngissusaanik ataqatigiissaartumik oqimaaqatigiittoq.

Politikkimi pingaaruteqarluartumut ilassuteqaqataanissatsinnut sunniuteqaqataanissatsinnut aamma tamakkiisumik imigassaq aalakoornartortalik pillugu politikkimut suleqataanissatsinnut qilanaarpugut.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kalaallisut nutsernera: Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik

Jeppe Ejvind Nielsen
CEO, Nilak A/S